

Sygn. akt: VU 117/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 listopada 2014 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Mirosława Molenda-Migdalewicz

Protokolant: Katarzyna Awsiukiewicz

po rozpoznaniu w dniu 10 listopada 2014 r. w Legnicy

sprawy z wniosku Z. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania Z. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 12 grudnia 2013 roku

znak (...)

oddala odwołanie

Sygn. akt VU 117/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na mocy decyzji z dnia 12 grudnia 2013 r., znak (...) po rozpatrzeniu wniosku z dnia 06 grudnia 2013r. odmówił wnioskodawcy Z. Ż. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, powołując się na art. 184 ust.1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz na § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, iż wnioskodawca nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach oraz nie przedłożył żadnych dowodów potwierdzających taką pracę.

Zdaniem organu rentowego ubezpieczony w dniu wejścia w życie ustawy (01 styczeń 1999r.) udowodnił 30 lat, 2 miesiące i 11 dni stażu sumarycznego oraz nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat. Organ nie uwzględnił do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Spółdzielni (...)w L. na podstawie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 31 sierpnia 2006r., gdyż nie określono charakteru pracy zgodnie z przepisami Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a stanowiska pracy nie zostały określone zgodnie z przepisami branżowymi. Ponadto występują rozbieżności w dokumentach co do zajmowanych przez wnioskodawcę stanowisk pracy. W świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach oraz zaświadczeniu z dnia 29 marca 2001r. podano informację, iż Z.

Ż. pracował na stanowiskach "palacz-konserwator" oraz "masarz-wędliniarz", natomiast w świadectwie pracy z dnia 01 września 2006r. widnieje stanowisko "elektryk-konserwator" oraz informacja, iż skarżący nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach.

Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował, iż pracodawca w przypadku zmiany nazewnictwa stanowiska pracy - w stosunku do nazwy wymienionej w resortowych aktach prawnych - zobowiązany jest do wystawienia zaświadczenia stwierdzającego, iż wskazana w świadectwie nazwa stanowiska pracy odpowiada - pod względem rodzaju wykonywanej pracy, zakresu obowiązków - stanowisku wymienionemu w załączniku do zarządzenia resortowego. Pracodawca, jeżeli nastąpiła zmiana nazwy stanowiska pracy - powinien również podać nazwę poprzednią i określić przyczyny tej zmiany.

Dnia 10 stycznia 2014r. wnioskodawca wniósł odwołanie od powyższej decyzji ZUS podnosząc, iż przez cały okres zatrudnienia w (...)Spółdzielni (...) pracował wyłącznie na stanowisku palacz-konserwator, następnie masarz-wędliniarz, nigdy nie pracował na stanowisku elektryk-konserwator.

W odpowiedzi na powyższe odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując w całości treść zaskarżonej decyzji i argumenty w niej przedstawione.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Z. Ż., ur. (...), wykształcenie zawodowe – mechanik samochodowy. Na dzień 01 stycznia 1999r. wykazał 30 lat, 2 miesiące i 11 dni okresów składowych i nieskładowych. Nie przystąpił do OFE. Wiek emerytalny 60 lat osiągnął w dniu (...)r..W dniu 06 grudnia 2013 r. złożył wniosek o emeryturę.

(bezsporne)

W okresie od 15 listopada 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w L., w masarni w N.. Był to bardzo mały zakład, zatrudniający 5-6 pracowników. Z tego względu skarżący wykonywał wszystkie prace w masarni: był palaczem CO – rusztowych kotłów parowych typu przemysłowego, pracował przy uboju zwierząt, przy rozbiorze tusz, przy pracach związanych z produkcją wędlin i ich parzeniem oraz wędzeniem, a w razie potrzeby wykonywał także prace konserwatorskie polegające na wymianie żarówek, bezpieczników, zajmował się konserwacją maszyn produkcyjnych i ich drobnymi naprawami, a także wymieniał łożyska w maszynie do mielenia mięsa lub do rozdrabniania mięsa. W masarni były 3 hale : ubój, kotłownia- wędzarnia , produkcja wędlin. Praca przy uboju zwierząt rozpoczynała się od zabicia zwierzęcia, następnie były one za pomocą haków wkładane do kotłów z gorącą wodą, wyciągane i czyszczone z sierści. Przy rozbiórce tusze rozcinane były na połówki i transportowane do chłodni. Ubój był trzy razy w tygodniu. Praca przy produkcji wyrobów wędliniarskich wiązała się z wykonywaniem przez wnioskodawcę różnych czynności, m.in.: obsługi urządzenia do mielenia mięsa tzw. „wilka”, gotowaniem głów zwierząt, produkcją kielbasy. Mięso należało wynieść z chłodni, wrzucić do maszynki, skrócić i wrzucić na mieszalnię zajmującą się mieszaniem mięsa, którym napełniało się szpryce służące do nadziewania kielbasy. Gotowanie głów polegało na ich opaleniu, szorowaniu, ugotowaniu i oddzieleniu od kości. Pozyskane w ten sposób mięso służyło do produkcji kaszanki, wątrobianki, salcesonu. Przy produkcji kielbasy skarżący obcinał związaną kielbasę jedna od drugiej, nakładał na kij do wędzarni i zakładał na wózki, które były wpychane do komór; zajmował się także wiązaniem szynek i wkładaniem szynek w siatkę. Praca wnioskodawcy przy rusztowych kotłach parowych była związana jednocześnie z pracą w wędzarni, bowiem w tym samym czasie musiał pilnować stanu wędzenia wędlin. Do obowiązków skarżącego należało rozpalenie w rusztowych kotłach parowych i pilnowanie czy utrzymuje się w nich ogień . Para, która powstawała w piecu używana była w zakładzie do gotowania i parzenia wędlin oraz do grzania wody przy uboju. Wnioskodawca wybierał żar z pieców rusztowych, prznosił go do wędzarni znajdującej się piętro niżej i tam w paleniskach pod wędzarniami rozpalał ogień. Z pracą w wędzarni wiązało się samodzielne przygotowanie przez skarżącego drewna na opał, wtoczenie wózków z wędlinami do wędzarek, pilnowanie ognia na palenisku, aby nie poszedł zbyt duży na wędzarnie, parzenie wędlin polegające na wyciąganiu wędlin z wędliniarek i wkładanie ich do tzw. kotłów parzelniczych. Wędzenie trwało przez cały dzień, nawet do 12 godzin i odbywało się 4,5 dni w tygodniu,

parzenie 2 razy w tygodniu. W czasie kiedy nie było wędzenia i parzenia wnioskodawca wykonywał prace przy uboju i produkcji wędlin.

Dowód: akta ubezpieczeniowe i osobowe wnioskodawcy; zeznania świadków: A. B. – nagranie audio-video- 00:07:57-00:19:34; U. W.- nagranie audio-video- 00:20:38-00:39:00; R. K.- nagranie audio-video- 00:04:11- 00:12:42; S. Z.-nagranie audio-video- 00:13:58-00:18:30; zeznania wnioskodawcy-nagranie audio-video- 00:40:15-01:06:31.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed 01 stycznia 1949r., będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3, tj. innym niż 65 lat dla mężczyzn. Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. I tak zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Z mocy art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej cytowane przepisy znajdują zastosowanie w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., którym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (01.01.1999r.) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W sprawie bezspornym był fakt, iż w dacie złożenia wniosku o emeryturę wnioskodawca miał wymagany przepisem art. 27 ustawy emerytalnej okres składkowy i nieskładkowy - 25 lat, nie przystąpił do OFE, osiągnął wymagany ustawą wiek emerytalny 60 lat. Sporną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia Sądu była ocena charakteru zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 15 listopada 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. w (...) Spółdzielni (...)w L., w masarni w N..

Organ rentowy nie uznał powyższego okresu jako pracy w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca wskazywał natomiast, że ma wymagany 15 – letni okres pracy w szczególnych warunkach, bowiem jako taki należy uznać zakwestionowany przez ZUS okres zatrudnienia.

Sąd podzielił stanowisko organu rentowego w tym zakresie, że wnioskodawca nie ma wymaganego 15 – letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są okresy w których praca w szczególnych warunkach wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku i tylko praca wymieniona w wykazie A załącznika do rozporządzenia- §2 ust.1 i §4 ust.1 w/w rozporządzenia. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy

pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku, i stale - wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności nie związanych z zajmowanym stanowiskiem (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 5 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1308/12, LEX nr 1286495; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 marca 2013 r., sygn. akt III AUa 1069/12, LEX nr 1312031).

Od tej reguły istnieją dwa odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część (immanentną cechę) większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarazających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2012 r., II UK 233/11, LEX nr 1216852).

Dla oceny czy konkretna praca była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach decydujące znaczenie ma nie sama nazwa zajmowanego stanowiska a czynności w jej ramach faktycznie wykonywane (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 28 grudnia 2012 r., sygn. akt III AUa 1192/12, LEX nr 1240032; wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 1221/12, LEX nr 1294841). Do kognicji Sądu należy zatem samodzielne ustalenie, jakie prace wykonywał wnioskodawca i czy prace te należy zaliczyć do prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (por. także wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 28 lutego 2013 r., sygn. akt III AUa 910/12, LEX nr 1293579). Postępowanie sądowe o świadczenia emerytalno-rentowe regulowane jest przepisami kodeksu postępowania cywilnego, które nie zawiera ograniczeń dotyczących postępowania dowodowego co oznacza, iż okoliczności, od których uzależnione jest prawo do emerytury mogą być wykazywane wszelkimi środkami dowodowymi przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym także zeznaniami świadków czy opiniami biegłych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 września 2012 r., sygn. akt III AUa 291/12, LEX nr 1223240).

Po przeprowadzeniu w sprawie postępowania dowodowego, w szczególności z akt ubezpieczeniowych i osobowych wnioskodawcy, jak również z zeznań świadków i wnioskodawcy Sąd uznał, iż wnioskodawca na dzień 01 stycznia 1999 r. nie wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jak wynika z zeznań świadków: A. B., R. K., U. W., S. Z. wnioskodawca nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prac wymienionych w wykazie A załącznika do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zeznania świadków są spójne i korespondują z zeznaniami wnioskodawcy złożonymi na rozprawie w dniu 07 lipca 2014 r.. Na podstawie tych zeznań Sąd uznał, iż wnioskodawca w spornym okresie od 15 listopada 1982 r. do 31 grudnia 1998 r. będąc zatrudnionym w (...) Spółdzielni (...) w L., w masarni w N. wykonywał na stałe i w pełnym wymiarze czasu pracy różne prace: były to zarówno prace związane z ubojem zwierząt, jak również prace związane z rozbiorem tusz, z przygotowywaniem mięsa do wytwarzania wędlin (obsługa urządzenia do mielenia mięsa tzw. „wilka”, gotowanie głów zwierząt), prace polegające na przygotowaniu kielbas, czynności związane z wędzeniem wędlin i ich parzeniem, czynności związane z uruchomieniem pieców rusztowych typu przemysłowego, służących do wytwarzania pary i gotowania wody. Świadkowie wskazali, że w razie potrzeby- związanej w ruchem zakładu - skarżący wykonywał także prace konserwatora. Jak zeznał wnioskodawca w masarni wykonywał przede wszystkim prace palacza i wędzarsza, które odbywały się 4- 5 dni w tygodniu. Natomiast w czasie kiedy nie wykonywał prac związanych z wędzeniem i parzeniem wędlin - wykonywał prace przy uboju i produkcji wędlin. Jak wynika z zeznań świadka R. K. ubój odbywał się 3 razy w tygodniu.

Mając na uwadze przedstawione powyżej okoliczności Sąd uznał, iż praca w (...) Spółdzielni (...) w L. nie była pracą wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy pracach wymienionych w wykazie A cytowanego rozporządzenia. Za pracę w szczególnych warunkach można uznać pracę wnioskodawcy przy uboju zwierząt, tj. prace wymienione w dziale X, poz.8 wykazu A do Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku (...) i pracę palacza kotłów parowych i rusztowych typu przemysłowego, wymienione w dziale XIV, poz. 1 wykazu.

Na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie sąd uznał, że wymienione powyżej prace nie były wykonywane przez skarżącego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Oprócz tych prac wnioskodawca wykonywał też inne prace związane z ruchem masarni w N., które nie zostały wymienione w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku (...). Prace te opisane zostały w ustaleniach faktycznych niniejszego uzasadnienia.

Jakkolwiek skarżący podnosi, iż prace przez niego wykonywane w spornym okresie są pracami wymienionymi w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze - to jednak nie można pominąć zasadniczej - w ocenie sądu - okoliczności w sprawie.

Wyżej wymienione Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w wykazie A określa prace, których wykonywanie uważane jest za zatrudnienie w szczególnych warunkach. Z kolei w uchwale Zarządu Głównego CZSR z dnia 25 lipca 1983r. w sprawie pracy wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach w spółdzielczości rolniczej (Informator dla Spółdzielni nr 15 z dnia 25 sierpnia 1983r.) - w wykazie A dział X poz. 8 - określa stanowiska, na których wykonywane są prace w warunkach szczególnych. Uchwałą Zarządu Głównego CZSR wskazana powyżej nie może być sprzeczna z aktem normatywnym wyższego rzędu jakim jest rozporządzenie, ale winna stanowić jego uzupełnienie. Skoro zatem w dziale X pkt. 8 wykazu A- powołanego powyżej rozporządzenia - nie są wymienione prace masarza-wędliniarza - to nie można uznać pracy na takim stanowisku za zatrudnienie w warunkach szczególnych wymienionych w wykazie A rozporządzenia - na podstawie uchwały Zarządu Głównego CZSR z dnia 25 lipca 1983r.

Tym samym za takie zatrudnienie nie można uznać prac wykonywanych przez ubezpieczonego w spornym okresie na stanowisku masarza - wędliniarza, przy pracach wymienionych w ustaleniach faktycznych ni mniejszego uzasadnienia.

W wyrokach z dnia : 20 października 2005r. (IUK 41/05 - OSNPUSiSP 2006 nr 19-20, poz. 306) i 21 kwietnia 2004r. (II UK 337/03 - OSNPUSiSP 2004, nr 22, poz. 392) Sąd Najwyższy podkreślił, że upoważnienie dla właściwych ministrów, kierowników urzędów centralnych i centralnych związków spółdzielczych - nie stwarzało ani podstawy prawnej do wydawania aktów nie pozostających w zgodności z powszechnie obowiązującym prawem, ani nie przewidywało możliwości wykraczania poza wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach, wymienionych w załącznikach do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego. W konsekwencji uchwała Zarządu Głównego CZSR musiała być dostosowana do treści wykazu A rozporządzenia, w których zawarty jest kompletny wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Gdy więc uchwała Zarządu Głównego CZSR określa stanowiska pracy, których wykonywanie uprawnia do nabycia prawa do emerytury w wieku obniżonym - niezgodnie z wykazem A do rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego - fakt ten nie wywołuje skutków przewidzianych w art. 32 ustawy emerytalnej.

Reasumując zatem dla uprawnień emerytalnych z tytułu zatrudnienia wnioskodawcy w warunkach szczególnych decydujące znaczenie miał fakt, iż w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku (...) jako prace wykonywane w szczególnych warunkach wymienione są tylko prace przy uboju zwierząt oraz prace nie zautomatyzowane palaczy i rusztowych kotłów parowych lub wodnych typu przemysłowego. Pozostałe prace przy rozbiorze mięsa, przy przetwarzaniu mięsa, przy wytwarzaniu wędlin, ich parzeniu i wędzeniu, jak również prace konserwatora polegające na wymianie żarówek, bezpieczników, konserwacji maszyn produkcyjnych i ich drobne naprawy nie są to prace, które zgodnie z zapisami rozporządzenia uprawniają do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 477 § 1 kodeksu postępowania cywilnego oddalił odwołanie Z. Ż. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 12 grudnia 2013r., znak (...).